

АДАМЗАТТЫҢ ЕКІНШІ ҰСТАЗЫ ЖАЙДЫ...

Бұл мақала, әл-Фарабидың туғанына 1150 жыл болуына орай шығып отыр. Осы тұста қаншама елдер түрлі іс шаралар жасауда. Солардың ішінде, біздің қара шаңырақтың да болатыны белгілі. Енді, осы іс шараларға кішкене тоқталып өтсек.

Үндістанда әл-Фарабидің 1150 жылдығына арналған іс-шаралар бастау алды. Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ Үндістандағы Қазақстан Республикасының Елшілігі мен Джавахарлал Неру атындағы университеттің қолауымен Нью-Дели қаласында Әбу Наср әл-Фарабидің 1150-жылдық мерейтойына арналған дөңгелек үстел өткізді.

Іс шараға ҚР Үндістандағы Елшісі Ерлан Әлімбаев, ҚазҰУ және Дели университеттерінің ғалымдары, Орталық Азия елдерінің дипломатиялық миссиялары мен ғылыми қауымдастық өкілдері қатысты.

Кездесуді ашқан Қазақстанның Үндістандағы Елшісі Ерлан Әлімбаев әл-Фарабидің мерейтойы ЮНЕСКО-ның атаулы күндері мен оқиғалар күнтізбесіне енгізілгенін және оны мерекелеу адамзаттың «екінші ұстазының» дүниежүзілік мұрасын зерттеуге және зерделеуге қуатты серпін беретінін атап өтті. Бүгінде Ұлы дала ойшылының есімі әр елдің, соның ішінде Үндістанның ғалымдарын да аса қызықтыруда. Мұндай іс-шараларды жоғары халықаралық деңгейде өткізу әл-Фарабидің

шығармашылық мұрасы мен қазақ тарихын дәріптеуге ықпал етеді.

«Жуырда ҚазҰУ Делиде Әл-Фараби мұражай-үйін ашты, ол ғалымдар мен жұртшылықты тартатын ерекше орынға айналды. Айта кетерлік жайт, Әл-Фарабидің мерейтойы әлемдік деңгейде атап өткізілуде және ҚазҰУ түрлі алаңдарда ИЫҰ, ИСЕСКО, ТҮРКСОЙ және басқа да халықаралық ұйымдардың қолдауымен іс-шаралар өткізуде», – деп атап өтті ҚазҰУ проректоры Мехмет Арслан.

Дөңгелек үстел барысында ҚазҰУ делегациясы әл-Фарабидің өмірі мен еңбектері, оның қазіргі кездегі мұрасының маңыздылығы туралы ғылыми баяндамалар мен презентациялар жасады. Сонымен қатар ойшылдың идеялары негізінде әзірленген «Университет 4.0» жаңа буын университетінің рухани-адамгершілік және ғылыми-технологиялық платформасын қамтитын моделі ұсынылды.

Іс-шарада сөз алған Үндістанның академиялық топтарының өкілдері, ғылыми орталықтар мен институттардың басшылары Әбу Насыр әл-Фараби мұрасының маңыздылығына ерекше тоқталып, осындай атаулы шаралардың екі достас елдердің мәдениетін жақындастырудағы маңыздылығын атап өткен болатын.

Әбубәкір Б., Жәми Б.

ТӘРБИЕСІЗ БЕРІЛГЕН БІЛІМ – АДАМЗАТТЫҢ ҚАС ЖАУЫ

Қара шаңырақ, ҚазҰУ-да оқып жүрген уақыт. Қосымша, тәжірибе алмасу барысында Қайназар ауылындағы жалпы мектепке физика пәнінің мұғалімі болып жұмысқа орналастым.

«Адамға ең бірінші тәрбие берілуі керек, тәрбиесіз берілген білім – азаматтың қас жауы, ол келешекте оның барлық өміріне апат әкеледі», – деген әл – Фараби бабамыздың сөзін қатты ұстанатын мен, сабақты тәрбиеден бастауды жердім. Маған бітіруші сыныпты дайындауды ұсынды. Мен қуана келістім. 10 оқушы 10 түрлі мінез, шабыт, тәрбиесімен көзге түсті. Солардың ішінде, мақсаты биік, бір оқушымы жайында айтпасқа болмас. Тек біліммен қоса, жан-жақты дамуды жақсы көретін, ол шәкіртіммен қазіргі таңда мақтана алатыным айқын. Бастапқы уақытта, көңіл толарлық ұпай жинай алмаса да, көңілін түсірмей, өзіне деген сенімділікті басынан соңына дейін ұстанды. Міне, осындай сенімділіктің арқасында қазіргі таңда ЖОО-да 1-курс студенті.

Мына таңда, ақыл, білім көп жинашы,
Сонда артады, әр адамның бар сыйласы.
Мақтан етер, дәл осындай бір шәкіртім
Атына лайық, қазақтың Мадинасы.

Бұдан түйер ой, қара шаңырақ, ҚазҰУ студенті, тек ҚазҰУ ғана емес, барлық өскелең ұрпаққа осындай нақты мақсат пен өзіне деген сенімділікті тіледім. Сонымен қоса, патриоттық сезімнің орны бөлек.

Патриотизм мәселесі қай халықтың болмасын басты тәрбие бағдары болады. Патриоттық сезімді тәрбиелеуде түрлі құралдар пайдаланылады. Патриоттық сезімдер құралдарына:

1. Ұлттық құндылықтары – жер, ел, тіл жатады.
2. Ұлттық нысандары - Ел таңба, Ту, Әнұран.
3. Ұлттық мәдениеті – сөз, бейнелеу, саз, дене тәрбие және т.б.
4. Қазақ зиялыларының өнегелі іс - әрекеттері мен сөздері.

Өскелең ұрпақтың бойында осындай қасиеттер орын алғанда, ол қай шынды болмасын бағындырары анық.

Рысқұл Құндыз, Нұрғалиева Құралай

ҒЫЛЫМИ ҮЙІРМЕЛЕР ЖАЙЫНДА...

Бұл әлемге шығарылды көп жыр да,
Жатыр дейді ашылмаған көп сыр да.
Соңғы уақыт көңіл бөлді, көп ғалым
Аспандағы ашылмаған көп сырға.

Соңғы болып жатқан жаңалықтардың көбі аспан әлеміне десек, қателеспейміз. Осы тұрғыда, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті кафедраларында түрлі бағытта ғылыми үйірмелер мен шығармашылық топтар жұмыс істейді. Ғылыми үйірмелер мен шығармашылық топтардың жетекшілері – ЖОО-ның тәжірибелі педагогтары. Бұндай үйірмелерге сол салада қызығушылық танытқан әр оқытушы, магистрант, студент мүше бола алады.

Сондай үйірмелердің бірі теориялық және ядролық физика кафедрасында ашылған «Астрофизика» үйірмесі. Ғылыми үйірменің негізгі мақсаты – астрофизика және ядролық астрофизика саласындағы заманауи проблемаларды, ғылыми мақалалар жазудағы қиыншылықтар мен басты назар аударатын мәселелерді қарастыру, сондай-ақ, студенттердің ғылымға деген қызығушылықтарын қалыптастыру. Үйірмеге студенттермен қатар, жас зерттеушілер, PhD докторанттар да қатысып, өз зерттеу салаларына байланысты небір қызықты материалдармен, қазіргі ғылым саласындағы жаңалықтарымен бөліседі.

Әр студент үйірмеде өзін еркін ұстауды үйренеді. Себебі, мұнда келетін студенттердің көбісі ғылымға ден қойған, өздерін болашақта жас ғалым деп санайтындар. Студенттердің ғылыми-зерттеу үйірмелеріне қатысуы олардың зерттеу тақырыптарын дұрыс таңдауына, зерттеу дағдыларын дамытуға, ғылыми проблемаларды талдауға, ғылыми проблемаларды қоя білуіне және негізделген қорытынды жасауларына көмектеседі.

Мәдениет Жанерке, Ынтымақ Ақбота, Тоқтарбай Сәкен

ЖАСТАР – БОЛАШАҚҚА АПАРАТЫН АЛТЫН КӨПІР

Өз ойыммен біразын мен жеңемін,
Тұлға ақылын, тыңдап бүгін келемін.
Келер ұрпақ, жас жеткіншек, бауырға
Әр уақытта, шын жүрепкең, сенемін!

«Жастар-болашаққа апаратын алтын көпір»,- дейді дана халқымыз. Әрбір өскелең ұрпақ жеке қабілетіне және кәсіби біліміне сай қоғамымызда өз орнын табуы қажет. Біздің әлеуметтік-экономикалық даму жолындағы қарқынымыз, жастардың қоғамдық – саяси өмірдегі ұстанымына олардың ертеңгі күнге деген сенімі мен белсенділігіне тікелей байланысты. Ендігі кезекте тәрбие мазмұны мен жастарды тәрбиелеу ісі олардың дүниетанымын қалыптастыру және ақпараттық- саяси мәдениетін көтеруге баса көңіл аударуға тиіспіз.

Әрбір қазақ жастары өздерін ұлтжандымын деп ұғынып, өн бойларында ұлттық намысын жоғары қою керек. Еліміздің бейбітшілік аспанында қазақ жастары тәуелсіз елдің айқын мақсаттарымен жігерленіп, тек қана алға ұмтылуға жұмыс жасаймыз. Ел сенімін, үмітін ақтау-жастардың қолында.

Жастарға патриоттық тәрбие берудің бағдарлы идеяларын Елбасы Н.Ә.Назарбаевтың «Қазақстан — 2030» атты еңбегінің «Қазақстан мұраты» деп аталатын бөлімінде: «...біздің балаларымыз бен немерелеріміз... бабаларының игі дәстүрін сақтай отырып қазіргі заманғы нарықтық экономика жағдайында жұмыс істеуге даяр болады. Қашан да, болашағын алыстан бағамдайтын қазақ «қыстың қамын жаз ойла» демеуші ме еді... Ендеше, Қазақстанның жарқын болашағы үшін қандай да бір іс тындыруға міндетті екенімізді естен шығармайық! Сонымен қоса, тағы бір айта кетерлік жағдай бүгінгі таңда қара шаңырақ ҚазҰУ студенттерінен өзіміздің күтер үмітіміз орасан зор. Себебі, олардың бойындағы қайсарлықты, шабытты, ұмтылысты көргенде, осы жастар біразды таңқалдырар адам болады дейміз.

Шаухар Дидар, Шекербек Аружан, Белисарова Ф.Б.

БІЛІМ КЕРЕК...

Білім алу-саған сенім сыйлайды,
Болашаққа саған азық жинайды.
Жүйеменен білім алған азамат
Әр уақытта қадамды алға ойлайды.

Бұл тақырып ҚазҰУ-да журналистика факультетінде өткен 50-ші халықаралық ғылыми-әдістемелік конференция аясында «Білім беруді цифрландыру жағдайында Әл-Фарабидің педагогикалық тұжырымдамасының заманауи интерпретациясы» атты ғылыми методикалық конференциясында «Оқу үрдісінде жаңа ақпараттық және білім беру технологиялары» секциясына байланысты болады.

Оның жұмысына Нархоз университеті, ҚазҰМУ өкілдері, С. Асфендияров және басқа да жоғары оқу орындарының басшылары, «Мектеп» және «Экономика» баспа үйлерінің, ҚР Кітап палатасының басшылары, ҚазҰУ докторанттары мен магистранттары қатысты. ҚазҰУ-дың баспа ісі және дизайн кафедрасының профессоры Г. Қ. Мұқанова секция модераторы болып сөз сөйледі.

Кездесу мазмұнды өтіп, онда білім беру үдерісіне ақпараттық технологияларды енгізу, аттестацияның басымдықтары және цифрландыру жағдайында оқытушылардың қажетті құзыреттілігі, орта мектеппен өзара іс-қимылдың жаңа жолдары мен модельдері және басқа да өзекті мәселелер талқыланды.

Толумханов А., Мурзағалиева А.

